

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/22/2019
Identifikačné číslo spisu: 1114208693
Dátum vydania rozhodnutia: 05.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1114208693.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Československá obchodná banka, a. s., Michalská 18, 815 63 Bratislava, IČO: 36 854 140, proti žalovanému: APOLIS, a. s., Cintorínska 22, 811 08 Bratislava, IČO: 46 414 614, zastúpenému JUDr. Miroslavom Ňuňukom, advokátom so sídlom Cintorínska 22, 811 08 Bratislava, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2016, č. k. 1Cob/10/2015-83, takto

rozhodol:

I. Dovolanie odmieta.

II. Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I, ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 10.11.2014, č. k. 28Cb/65/2014-65, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 22.200 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % p. a. zo sumy 22.200,- EUR od 24.05.2013 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca svoj uplatnený nárok odôvodnil tým, že dňa 14.05.2013 P. T., r. č. XXXXXX/XXXX ako disponent na účte č. XXXXXXXXXXX/XXXX vedený u P. so sídlom S., XXX XX G., IČO: XX XXX XX (ďalej aj ako „P.“) na meno majiteľa M. so sídlom L. XX, XXX XX G., IČO: XX XXX XXX (ďalej aj ako „M.“) požiadal na pobočke P. V. X, G. prostredníctvom zadania písomného tuzemského platobného príkazu o prevod peňažných prostriedkov vo výške 22.200,- EUR za účelom platby: splátka úrokov postúpenie pohľadávky. Vyššie uvedená suma bola 14.05.2013 pripísaná na účet č. XXXXXXXXXXX/XXXX vedený v P. na meno žalovaného. Žalovaný následne dňa 16.05.2013 vybral v hotovosti sumu 22.200,- EUR, na pobočke P. v Auparku, Einsteinova 18, Bratislava. Na základe žiadosti spoločnosti M. zo dňa 23.05.2013 ako klienta žalobcu o storno platby vo výške 22.200,- EUR z dôvodu, že ide o neautorizovanú platobnú operáciu, bola uvedená platba zo strany žalobcu dňa 24.05.2013 stornovaná. Dôvodom bola skutočnosť, že prevodný príkaz autorizovala osoba, ktorá nemôže vykonávať prevody na účet M. samostatne, ale len spoločne s konateľom M. Uvedené vychádza z faktu, že na základe plnomocenstva na nakladanie s finančnými prostriedkami na účte M. podľa podpisového vzoru môže/mohol pán P. T. podpisovať prevodné príkazy len spolu s pánom S. K.

r. č. XXXXXX/XXXX, konateľom M.

3. Okresný súd mal za preukázané, že peňažné prostriedky boli na účet žalovaného prevedené na základe neplatného právneho úkonu - prevodný príkaz zo 14.05.2013 podpísaný osobou neoprávnenou konať samostatne. Autorizácia je pojem z oblasti riadenia bezpečnosti a znamená overenie oprávnenia k nejakému úkonu alebo operácii. Z uvedenej definície je zrejmé, že nejde o možnosť napraviť vadu neplatného právneho úkonu. Teda autorizáciou platby žalobcom, nemohol byť konvalidovaný za platný právny úkon, úkon žalobcu, ktorým boli prevedené peňažné prostriedky na účet žalovaného. Poškodenému subjektu v tomto konaní M. bola škoda nahradená, uvedením do pôvodného stavu, teda vrátením platby neoprávnenne realizovanej na účet M. z prostriedkov (podúčtu) žalobcu. Neoprávnenne prevedené peňažné prostriedky zostali v dispozícii žalovaného, nakoľko štatutárny orgán žalovaného p. P. T. dňa 16.05.2013 vybral v hotovosti z účtu žalovaného sumu 22.200,- EUR a túto sumu nevrátil žalobcovi. Uvedené žalovaný v konaní nenamietal. Ohľadne uplatneného nároku žalobcu na sumu 22.200,- EUR žalovaný uviedol, že tento svoj nárok právne čo do hmotného alebo procesného práva nedefinoval, ničím relevantným nepreukázal, neuviedol ktoré ustanovenie citovaného zákona č. 492/2002 Z. z. alebo ustanovenie zmluvné malo byť porušené žalovaným. Súd jeho tvrdenia vyhodnotil ako účelovú obranu, nakoľko žalovaný zotrval len na argumentácii, že suma 22.200,- EUR predstavuje sumu náhrady škody z dôvodu porušenia povinnosti žalobcu. Súd mal za preukázanú existenciu vzťahu založeného na povinnosti žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie žalobcovi vo výške neoprávnenne prijatého majetkového prospechu spočívajúceho v prijatí peňažnej sumy 22.200,- EUR bez právneho dôvodu. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

4. Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného, napadnutým uznesením odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie odmietol a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Odvolací súd zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie bol žalovanému doručovaný na jeho adresu zapísanú v obchodnom registri - J. M. A. X. N. XX, XXX XX G., odkiaľ sa zásielka vrátila súdu prvého stupňa dňa 20.11.2014 s poznámkou pošty „adresát neznámy“. Dňa 05.12.2014 predseda predstavenstva žalovaného P. T. v rámci nahliadnutia do spisu prevzal napadnutý rozsudok prvostupňového súdu a dňa 22.12.2014 dal žalovaný na poštovú prepravu proti uvedenému rozsudku odvolanie.

6. Z úplného výpisu z obchodného registra žalovaného je podľa odvolacieho súdu zrejmé, že žalovaný mal na adrese J. M. A. X. N. XX, XXX XX G. sídlo v období od 12.11.2011 do 18.08.2014, teda v čase doručovania predmetného rozsudku. Pre posúdenie otázky doručenia rozsudku okresného súdu žalovanému je tak relevantné výlučne doručovanie na adresu J. M. A. X. N. XX, XXX XX G..

7. Odvolací súd poukázal na § 48 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého k doručeniu rozsudku žalovanému došlo uplynutím lehoty troch dní od vrátenia nedoručenej zásielky. Prevzatie rozsudku predsedom predstavenstva P. T. pri nahliadnutí do spisu dňa 05.12.2014 podľa odvolacieho súdu nemalo vplyv na plynutie lehoty na podanie odvolania, nakoľko v čase tohto prevzatia už bol rozsudok v súlade s § 48 ods. 2 O.s.p. žalovanému doručený, t. j. už nastali účinky kvalifikovaného doručenia žalovanému, zakladajúce plynutie odvolacej lehoty.

8. Krajský súd v Bratislave dodal, že v prípade náhradného doručovania podľa § 48 ods. 2 O.s.p. je konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí stanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu (totožne I. ÚS 119/07).

9. Na základe uvedených skutočností odvolací súd konštatoval, že zásielka obsahujúca rozsudok súdu prvej inštancie sa vrátila z adresy žalovaného zapísanej v obchodnom registri nedoručená dňa 20.11.2014, a preto sa v súlade s § 48 ods. 2 O.s.p. táto zásielka považuje za doručенú po troch dňoch

od jej vrátenia súdu. V danom prípade je dňom doručenia deň 24.11.2014, zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania začala plynúť dňom 25.11.2014 a posledným dňom na podanie odvolania bol deň 9.12.2014 (utorok). Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku prvoinštančného súdu na poštovú prepravu dňa 22.12.2014, teda oneskorene.

10. S poukazom na uvedené skutočnosti rozhodol odvolací súd tak, že odvolanie žalovaného odmietol ako oneskorene podané. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

11. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil s poukazom na § 420 písm. b/, c/, f/ C.s.p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

12. Žalovaný v dovolaní uviedol, že ak by predmetom sporu bola náhrada škody, pasívne vecne legitimovaný nemôže byť on. V tomto prípade podľa jeho názoru absentuje subjektívna povinnosť z hmotného práva. Žalovaným mala byť fyzická osoba P. T.. Nie dovolateľ, ale fyzická osoba P. T. je totiž nositeľom subjektívnych povinností z hmotného práva, je účastníkom právneho úkonu. P. T. jeho konaním a následkom konania, v príčinnej súvislosti s konaním spôsobil vznik právneho úkonu, ktorý je relevantným momentom a aj podkladom na podanie návrhu/žaloby. Naopak, ak by predmetom konania bolo vydanie bezdôvodného obohatenia, tak aktívne vecne legitimovaným subjektom je právnická osoba M. a nie P.. Dovolateľ má za to, že súd prvej inštancie nedostatočne skúmal otázku procesnej subjektivity, čím je daný dôvod dovolania podľa ust. § 420 písm. b/ C.s.p., kedy ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť.

13. Dovolateľ poukázal na to, že súd prvej inštancie neoveril, kto a v akom rozsahu má oprávnenie pred príslušným súdom konať. Napriek tomu, súd konal, pojednával a rozhodol v predmetnej právnej veci, bez prítomnosti dovolateľa. Týmto konaním súdu prvej inštancie, boli podľa dovolateľa vážnym spôsobom porušené jeho procesné práva a základné princípy C.s.p., ako právo na prejednanie veci pred nestranným súdom, právo na obranu svojich záujmov a práv. Dovolateľ uviedol, že ochrana musí byť spravodlivá a účinná, s tým, že v konaní došlo k porušeniu práva na zachovanie princípu kontradiktórnosti sporového konania, porušeniu rovnakého postavenia strán sporu, rovnosti zbraní a podobne. Preto dovolateľ zastáva názor, že boli naplnené dôvody dovolania podľa § 420 písm. c/ C.s.p. kedy strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

14. Dovolateľ ďalej uviedol, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spochybňuje a nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu. Predmetná zásielka obsahujúca rozsudok súdu prvej inštancie, bola údajne vrátená z adresy žalovaného dňa 20.11.2014, pritom na zadnej strane zásielky poštový prepravca 19.11.2014 realizoval neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie. Na zásielke tiež podľa dovolateľa absentuje pečiatka a dátum podacej pošty, kedy a kto poštovú zásielku prepravoval.

15. Dovolateľ zdôraznil, že aktívnymi úkonmi mal snahu prevziať doručovanú zásielku, a z objektívnych dôvodov zásielku vedel prevziať až 05.12.2014, osobne na príslušnom súde, t. j. od riadneho prevzatia súdneho rozhodnutia počítal plynutie lehoty na podanie odvolania. Na rozdiel od názoru odvolacieho súdu, podľa ktorého v čase riadneho prevzatia zásielky mala už 11 dní plynúť zákonná lehota, teda 05.12.2014 už mal dovolateľ na podanie odvolania len štyri dni. Dovolateľ aj s poukazom na rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR zastáva názor, že zásielka bola doručená dňa (05.12.2014 a zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie začala teda plynúť až dňa 06.12.2014 a uplynula najneskôr dňom 22.12.2014 (dňa 20.12.2014 pätnásty deň, bol deň pracovného pokoja, sobota). Nakoľko bolo dovolateľovi riadne odovzdané vyhotovenie rozsudku súdu prvej inštancie, bolo odvolanie podané v lehote počítanej subjektívne, a to od prevzatia podania. Dovolateľ preto zastáva názor, že konaním súdu bola naplnená podstata porušenia práva na spravodlivý proces podľa ust. § 420 písm. f/ C.s.p.

16. Zmätočnosť rozhodnutia z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, videl dovolateľ v tom, že

potvrdením prevodného príkazu a autorizáciou platby bol medzi účastníkmi, riadne a platne uzatvorený právny úkon. Storno platby je len následkom konania žalobcu eliminovať škody, ktoré si sám spôsobil, a je jednostranným právnym úkonom, o ktorom dovolateľ nevedel. Dovolateľ sa preto domáha zistenia formálnej pravdy, nakoľko plnenie bolo realizované na základe platného právneho úkonu, ktorý neodpadol, nie ako nesprávne tvrdí súd, že právny úkon bol neplatný. Na základe zistených skutočností zo spisu, najmä z dôvodov odvolania a na podklade predložených listinných dôkazov je podľa dovolateľa zrejmé, že právny úkon prevodu peňažných prostriedkov medzi účastníkmi úkonu, bol medzi účastníkmi riadne a platne uzatvorený, autorizovaný samotným žalobcom a následne žalobcom realizovaný. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na fakt, že z dôvodu platného právneho úkonu, ktorý neodpadol, ktorý bol voči stranám účinný a samotný obchod bol podložený právnym titulom, nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu. Nakoľko plnenie ako také, bolo realizované zákonným spôsobom, a na podklade platného právneho úkonu a právneho titulu, je podľa dovolateľa právna kvalifikácia predmetu sporu ako bezdôvodné obohatenie nesprávna. Predmetom sporového konania, ako správne právne posúdenie veci malo byť konanie o náhrade škody. Súd preto podľa dovolateľa nesprávne vyhodnotil ním uvádzané skutočnosti a predložené dôkazy sporových strán, čo malo za následok, že súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú dané dôvody dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podal žalovaný zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) v prvom rade skúmal, či dovolanie bolo podané včas.

18. Podľa § 470 ods. 3 C.s.p. na lehoty, ktoré dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona neuplynuli, sa použijú ustanovenia tohto zákona; ak však zákon doteraz ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase.

19. Podľa § 427 ods. 1 C.s.p., dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

20. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca; (§ 121 ods. 3 C.s.p.).

21. Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe (§ 125 ods. 1 C.s.p.). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

22. Podľa § 27 ods. 1 O.s.p. účastník sa môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne.

23. Podľa § 28 ods. 1 O.s.p. zástupcoví, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

24. Podľa § 28 ods. 3 O.s.p. odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili; voči iným účastníkom konania sú účinné, len čo im ich oznámil súd.

25. Podľa § 49 ods. 1 veta prvá O.s.p. ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi.

26. V preskúmvanej veci bol žalovaný pred odvolacím súdom zastúpený P. T., bytom I. X, XXX XX

G., a to v zmysle plnej moci zo dňa 25.02.2015 pre celé konanie (č. l. 79 spisu), ktorej odvolanie bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 09.06.2016 (č. l. 86 spisu). Zo spisu je zrejmé, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.04.2016, č. k. 1Cob/10/2015-83, bolo P. T. doručené 07.06.2016, ktorý dátum je uvedený na doručení založenej na č. l. 85 spisu. Dňa 07.06.2016 bolo preto napadnuté rozhodnutie riadne a účinne doručené žalovanému, ktorým momentom začala plynúť dovolacia lehota a vyvolalo účinky riadneho doručenia. Skutočnosť, že súdu prvej inštancie bolo následne doručené dňa 09.06.2016 oznámenie o odvolaní plnej moci udelenej P. T., na účinkoch riadneho doručenia napadnutého rozhodnutia nič nemení. Preto následné doručenie napadnutého rozhodnutia priamo žalovanému APOLIS, a. s., Cintorínska 22, 811 08 Bratislava, IČO: 46 414 614 bolo nielen nadbytočné, ale najmä nemohlo vyvolať sledované účinky riadneho doručenia písomnosti.

27. Keďže bolo napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.04.2016, č. k. 1Cob/10/2015-83 doručené zástupcovi žalovaného dňa 07.06.2016 (č. l. 85 spisu), koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania, počítanej od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu žalovanému pripadol na 07.08.2016 (nedeľa). Nasledujúci pracovný deň, t. j. 08.08.2016 bol preto posledným dňom lehoty na podanie dovolania.

28. Dovolanie žalovaného, bolo doručené poštou na adresu Okresného súdu Bratislava I dňa 07.09.2016. Z poštovej pečiatky na obálke vyplýva, že žalovaný podal zásielku s dovolaním na pošte 26.08.2016, to znamená, že dovolanie bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty (07.08.2016).

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to, že nebola zachovaná zákonom stanovená lehota na podanie dovolania (§ 427 ods. 1 C.s.p.), tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného, ako oneskorene podaný podľa § 447 písm. a/ C.s.p. odmietol bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.